

*Душко Іванна,
Національний університет «Острозька академія»*

КОМПЕТЕНТНІСНИЙ ПІДХІД ДО НАВЧАННЯ ЧИТАННЮ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

У статті наголошується, що сучасна початкова школа не повинна залишатися осторонь від процесу модернізації освіти. Початкової ланки освіти стосуються всі світові тенденції та інновації, до яких належить і компетентнісний підхід до навчання читанню на уроках англійської мови.

Ключові слова: читання, розвиток, початкова школа, реформування, компетентнісний підхід, навички, текст і завдання.

В статье отмечается, что современная начальная школа не должна оставаться в стороне от процесса модернизации образования. Начального звена образования касаются все мировые тенденции и инновации, к которым относится и компетентностный подход к обучению чтению на уроках английского языка.

Ключевые слова: чтение, развитие, начальная школа, реформирования, компетентностный подход, навыки, текст и задачи.

In this article the question of primary school not staying away from the process of education modernization is examined. All the world tendencies and innovations, that actually include the competence approach in teaching English at primary schools, have something to do with the primary stage of education.

Key words: reading, development, primary school, reformation, competence approach, skills, text and tasks.

Сучасне суспільство вимагає виховання самостійних, ініціативних, відповідальних громадян, здатних ефективно взаємодіяти у виконанні соціальних, виробничих і економічних завдань. **Мета статті**

– показати, що виконання цих завдань сприяє розвитку особистісних якостей і творчих здібностей людини, умінь самостійно здобувати нові знання та розв'язувати проблеми, орієнтуватися в житті суспільства. Саме ці пріоритети лежать в основі реформування сучасної загальноосвітньої школи, головне завдання якої – підготувати компетентну особистість, здатну знаходити правильні рішення у конкретних навчальних, життєвих, а в майбутньому і професійних ситуаціях. Тому завданням статті є проілюструвати важливість реалізації компетентнісного підходу в навчанні читанню англійською мовою у початковій школі, що передбачає спрямованість освітнього процесу на формування і розвиток ключових компетенцій особистості.

Сучасний етап розвитку Європейської системи освіти характеризується визначенням переліку ключових компетентностей, які слід формувати у молодого покоління. У 2000 році Організація Економічного Співробітництва та Розвитку спільно з Федеральним Статистичним Управлінням Швейцарії запросили країни – члени ОЕСР до участі в одному з проєктів, метою якого було окреслення національних особливостей при визначенні та відборі ключових компетентностей [5, с. 17]. Відбору ключових компетентностей для кожної з країн присвятили свої праці такі європейські науковці: Е.Свенік, Р.Данон, П.Вогеліус, Р.Джакку-Сівонен, П.Врігнод, Х'юллер-Солджер, Дж.Пешар, М.Норріс, Ф.Келлі, А.Х.Веєрхайм, Дж.Саккен, П.Трієр, Д.Міллер та ін.

Метою навчання англійської мови в умовах компетентнісного підходу є формування предметних компетенцій, що виникають в процесі реалізації цілісного змісту освіти загальноосвітньої школи [1, с. 7]. Для забезпечення ключової комунікативної компетенції в учнів необхідно сформувати готовність до спілкування з іншими людьми. З цією метою у процесі навчання англійської мови школярі повинні оволодіти:

- різними видами мовленнєвої діяльності (аудіювання, говоріння, читання, письмо);
- мовою як засобом спілкування.

Загальнокультурна ключова компетенція стосується сфери розвитку культури особистості в усіх її аспектах. Реалізація цієї компетенції в процесі навчання англійської мови передбачає передусім формування:

- культури міжособистісних відносин;

- толерантної поведінки;
- моральних якостей.

Ключова компетенція уміння вчитись виявляється у здатності учня організувати і контролювати свою навчальну діяльність. Ця компетенція реалізується на уроках англійської мови шляхом формування мотивації навчання і здатності:

- організувати свою працю для досягнення результату;
- виконувати розумові операції й практичні дії;
- володіти вміннями й навичками самоконтролю та самооцінки.

На основі визначеної мети компетентісно орієнтованого навчання англійської мови і відібраного змісту тих ключових компетенцій, формування яких спроможний забезпечити цей предмет [2, с. 119].

Мовна компетенція передбачає володіння:

- доступним і необхідним обсягом мовних знань;
- здатністю застосовувати мовні засоби у власному мовленні відповідно до орфоепічних, лексичних, граматичних, орфографічних, синтаксичних, стилістичних норм літературної мови.

Відповідно до зазначених предметних компетенцій основними завданнями початкового курсу навчання читання на уроках англійської мови є:

- формування в учнів мотивації вивчення англійської мови;
- гармонійний розвиток усіх видів мовленнєвої діяльності – слухання, говоріння, читання і письма;
- формування комунікативних умінь;
- опанування найважливіших функціональних складових мовної системи;
- соціально-культурний розвиток особистості;
- формування вміння читати.

Для забезпечення визначених предметних компетенцій і реалізації основних завдань початкового курсу англійської мови необхідно відібрати відповідне змістове наповнення предмета *англійська мова*.

Компетентісно зорієнтований зміст початкового курсу англійської мови і державні вимоги до навчальних досягнень учнів визначено в новій редакції Державного стандарту початкової загальної освіти і буде конкретизовано в базовій навчальній програмі для 1–4 класів. Варто підкреслити, що у державних вимогах до навчальних досягнень учнів робиться акцент на застосування загально-навчальних, мовних, мовленнєвих і соціокультурних знань, умінь і навичок

у мовленнєвій практиці з метою розв'язання комунікативних завдань, адаптації школярів до соціального середовища.

Реалізація зазначеного змісту потребує оновлення навчально-методичного забезпечення навчального процесу, тобто створення нових підручників, посібників, дидактичного матеріалу, мультимедійних засобів тощо [4, с. 105].

З метою забезпечення мотивації учіння, в навчальних засобах мають бути використані:

- цікавий текстовий матеріал;
- ілюстрації;
- дидактичні ігри;
- вправи, що передбачають цікавий для учнів процес виконання;
- завдання, що спонукають до пошуку значущих для учня результатів тощо.

Крім загально-дидактичних (пояснення, зіставлення, аналіз, узагальнення, систематизація знань тощо), у практиці навчання англійської мови використовуються предметні прийоми, які визначаються конкретною темою і метою навчального матеріалу. Наприклад, під час вивчення теми «Текст» використовуються такі предметні прийоми: відновлення деформованого тексту, продовження тексту за поданим зачином, побудова різних типів тексту тощо. Цінними є прийоми, що спонукають учнів до активної діяльності, пошуку шляхів вирішення поставлених завдань чи проблем [3, с. 67].

Одним із найважливіших факторів успішного запровадження компетентнісного підходу в навчанні англійської мови є готовність учителя до реалізації поставленої мети.

Реалізація компетентнісного підходу в навчанні читання молодших школярів на уроках англійської мови буде успішною за умови комплексного забезпечення усіх складових навчального процесу, а саме: чіткого визначення цілей навчання, добору відповідного змісту навчання, оновлення навчально-методичного забезпечення, добору ефективних методів, прийомів навчання і форм організації навчальної діяльності, відповідної професійної підготовки вчителя.

Література:

1. Байбара Т. М. Компетентнісний підхід в початковій освіті: теоретичні засади / Т. М. Байбара // Початкова школа. – 2010. – №8.

2. Паршукова Н. Б. Создание и использование виртуальной лаборатории как средства формирования предметной компетенции по геометрии у учащихся основной школы: дис.... канд. пед. наук : 13.00.02 / И. Б. Паршукова. – Екатеринбург, 2009. – 205 с.
3. Програми для середньої загальноосвітньої школи. 1– 4 класи. – К. : Початкова школа, 2006. – 432 с.
4. Пометун О. І. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання : наук.-метод. посіб. / О. І. Пометун. – К. : АСХ, 2004. – 192с.
5. Пометун О. І. Теорія і практика послідовної реалізації компетентнісного підходу в досвіді зарубіжних країн /О. І. Пометун // Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи : [б-ка з освітньої політики]; під заг. ред. О. В. Овчарук. – К. : К.І.С., 2004. – С. 16-25.